

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جهان یک خدا دارد

غلامرضا حیدری ابهری

لَوْ كُنَّ جِهَمَاءَ إِلَهِةٍ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا

اگر خداها جِهَماء بودند، مگر خدا را، خدایان دیگری بود، خراب می شدند.
سورۃ البینۃ، آیه ۲۲

آیا آموختن مفاهیم دینی و اعتقادی به کودکان کار درستی است؟ با توجه به دشواری چنین آموزشی آیا بهتر نیست که این امر، به دوران نوجوانی یا جوانی موکول شود و در دوره کودکی، صرفاً به آموزش آداب و رفتارهای دینی بسنده گردد؟ با توجه به این که اعتقادات، امری حسی و قابل مشاهده نیستند و انتقال آن‌ها به کودکان به سختی ممکن می‌گردد، آیا نباید در دوران کودکی، از توضیح این مسایل به کودکان پرهیز کرد؟ در پاسخ به این پرسش‌ها، شاید گروهی بگویند که آری، دلیلی ندارد مفاهیم ظریف دینی را به کودکان بیاموزیم. کودک، ذهن پیچیده‌ای ندارد تا اعتقادات دینی را به آسانی دریافت کند. ما هم اعتقادی به اندازه‌ای دقیق اند که انتقال درست آن‌ها به کودک، تقریباً ناممکن و لاف‌اف غیر ضروری است.

روشن است که این دیدگاه، وجه درست نیست، نه ظرافت مفاهیم دینی و اعتقادی و نه محدودیت‌های فکری کودک، دلیل تعطیل کردن آموزش اعتقادات دینی به کودک نمی‌شود. مفاهیم اعتقادی علیرغم ظرافتی که دارند، امری معماگونه و دست‌نایافتنی نیستند. هرچه بیشتر در دوران نوجوانی و جوانی، آموزش‌های دینی را عمیق‌تر کرد، اما این بدان معنا نیست که آموزش‌های ابتدایی به کودک، سست و متزلزل است. براساس سیره‌ی معصومین (ع) آموزش اعتقادات که ریشه در فطرت دارند، باید از ابتدا به کودک آغاز گردد. ظرفیت محدود کودک نیز باید در نوع ادبیاتی که در مواجهه با او به کار می‌گیریم، تأثیر بگذارد، نه این که به بی‌ظرافت آموزش‌های دینی بینجامد!

چون سرو کار تو با کودک فساد پس زبان کودکی را گشاد

نابید ناتوانی خود را در انتقال مفاهیم اعتقادی، با تعطیل کردن آموزش دینی جبران کنیم. چرا به جای تلاش برای یافتن راه‌های درست آموزش دین به کودک، به بهانه‌ی این وظیفه‌ی اسلامی نظریه‌ی پردازی می‌کنیم؟ فرهیختگان حوزه و دانشگاه، به خاطر کم کاری می‌شود در این زمینه، باید از خدا طلب آموزش کنند، نه این که برای گریز از مسؤولیت، به غلط بودن آموزش دینی در دوران کودکی فتوا بدهند. نویسنده‌ی کتاب «جهان یک خدا دارد» و دیگر کتاب‌های مجموعه «من بگو خدا کیست؟» تجربه‌ای از آموزش اعتقادات به کودکان را عرضه کرده که به جای گریز از آموزش، به تلاش برای آموزش پرداخته است. امید آن که با همفکری و راهنمایی مربیان و والدین گرمی، این تلاش مبارک، با قوت و استحکام بیش‌تری تداوم یابد.

